

A myslíš niekedy na Dina?

Dino a Petra na vrchole Javorového štítu. (dk)

Do Tatier chodím stále. Takmer nie je miesta, kde som nebola s Dinom. Vynárajú sa mi vždy tie isté vety, ktoré mi tam povedal... je stále so mnou. Občas jeho slová použijem, keď idem s nejakým nováčikom hore dolinou v Tatrách, ale dodám od koho sú.

S Dinom som sa v Tatrách prvýkrát naviazala na lano v zime 2009. Predchádzal tomu jeden výlez v ľade, ktorý Dino zhodnotil ako chodák a potom povedal, že ideme do steny. Bolo to Silvestrovské blues na Slavkovské zuby (1. Birkenmajerova veža). Ani neviem, či chce niekto podrobnosti. Vlastne žiadne nemám. Čo môžem napísať na ľahkú cestu? Akurát faux pas z mojej strany, keď som sa ho spýtala, či robí dobré štandy. Pozrel sa na mňa hlbokým pohľadom a povedal, že sa snaží v rámci možností.

Zima 2010

Pontónový kút. Pozorne som sledovala Dina, ako to lezie. Zdola to vyzeralo dosť besne. Zbrane zavesil na ramená a liezol ako v lete. Po pár metroch som ho už ale nevidela. Niekedy som nemala ani tak problém s lezením, ako so zrušením štandu. Trieskala som do skoby, sťa dušu vypustiť. Nie raz som nejakú po neúspešnom búchaní napokon nechala na štande. Aspoň niekomu ďalšiemu v stene poslúži.

Zima 2011

Satanova galéria. „Bez boja neodídeš.“ Nástup sťažoval sneh. Na mnohých miestach sa nedá ísť na lyžiach, no každú chvíľu sa prepadávame po pás. Úvod bol cez skalnú stienku, nič náročné. Skoby som vytĺkala celkom rýchlo, bojovala som skôr s čokmi. Najväčší lezecký problém bol v tretej dĺžke, keď som pred sebou uvidela previsnutú stenu so špárou. Založila som ľavú motyku, no nevedela som, čo s pravou. A čo nohy? Prvý pokus nevyšiel, zase visím ako klobása! Druhý pokus už bol stopercentný, našla som stup pre moje dvojhrotové rámové mačky a zhybovanie na zbraniach bolo o čosi príjemnejšie (aj v zime platí, ak nie si na nohách, nelezieš).

MK, Zlatá nitka. „Určite si máme vyliezť Zlatú nitku,“ hovorí Dino. Leziem so Santusom. Naša cesta sa spája z veľkej časti aj so „Spiacou kráskou“. Po jednoznačnom kúto-komíne je terén trochu nejasný, ale Santus našiel ten správny smer a na mne boli kolmé trávy, ktoré som si neskutočne užívala. Kľúčovú dĺžku Santus skvelo vybúchal. Mne sa na druhom konci taký super výkon nepodaril.

Dino Kuráň s Janom Šofrankom v Adršpachu. (apš)

Dino Kurň, Žltá stena,
Vysoké Tatry.^(opš)

Dino na pieskoch v Adršpachu.^(opš)

Cesta z Tatier. Chvíľu bola dilema, či máme kľúče od auta, no nakoniec nám naša Lada Samara povedala pápá za Tatranskou Lomnicou. Na rovinke zakuckalo a už sa ani nepohlo. Ostali sme bez auta aj s kľúčami.

Sóla v zime

Zamkovského komín. Nástup do Slavkovskej dolinky nie je ťažký. Trochu boj s kosodrevinou, ale sneh ako tak drží. Idem po stopách líšky. Szontághovo pleso je až v závere doliny, kam šli líščie stopy. Hmla sa prevaľovala a ja som čakala, kedy uvidím svoj cieľ. Vysneženým žľabom, sta choďák, sa hrabem ako krtko. No skalný terén je kupodivu ešte horšia alternatíva. Hmla mi trochu komplikuje orientáciu, ale prichádzam do Vareškovej doliny. Predo mnou je druhý cieľ dňa – Zamkovského komín. Úvod hneď z ostra. Lad sa rozbiha až na skalu. Komín je zasypaný sypkým snehom a lezenie nanič. Postupujem ďalej po trávnatých terénoch so skalnými bariérami. Na konci cesty je ale hmla ako mlieko. To nie je dobré, nakoľko zostup nepoznám. Hmla sa ani na chvíľu nerozplýva, idem ako

slepá pomaly z nohy na nohu. Po ľavej ruke stále kontrolujem hrebeň, som v žľabe, dúfam, že v tom správnom. Žľab sa začína čoraz viac rozširovať a trčí tu kosodrevina. O chvíľu počujem češtinu z doliny a som zachránená.

Zima 2012

21. – 23. december. S Dinom nás zlákala predpoveď dobrého počasia. Brnčalka alebo Popradské, riešili sme. Navrhla som miesto, kde máme príjemnejší nástup vzhľadom k minimálnej snehovej pokrývke v úvode zimy. Tým pádom vyhrala túto súťaž Brnčalka. Tešila som sa. V piatok večer nám svietil mesiac na cestu. Dino dal budík na pol siedmu, no ráno nie a nie vstať. Vonku je modrá obloha, ale Dino sa iba prevalil na druhý bok a spí ďalej. No mne sa už nechce spať a tak idem variť čaj. Vonku je iba -5, aspoň neomrzнем (v minulosti mi omrzli nohy). Dino sa vymotal konečne z postele a študuje sprievodcu. Po chvíli vraví: „Ideme variant Poľudňajšieho kľudu.“ Pýtam sa Dina, či si neberie čelovku. „NIE, ANI MOBIL, ANI ČELOVKU.“ Tak neberiem

ani ja (nakoniec som si čelovku aj mobil do batohu hodila).

Pod nástupom sa ide zle. Prebárame sa po medzi šutre. Stenou padajú biele závoje snehu, inak je jasno. Klasické obliekanie sprevádza bežná debata spolulezcov. Na južné svahy oproti sviati slnko. V Beliankach sú dokonca niektoré úplne bez snehu. „Tam by sa dalo liezť leto,“ podotýka Dino. Montuje si mačku, lebo ju nemá nastavenú a patent sa mu ešte k tomu zasekol. Ale Dino si vždy poradil pri nadávke „do riti zhorenej“. Tak tomu je aj teraz a po chvíli nahodí mačku, naviaže sa a traverzuje sypkým snehom. Praská pod ním doska, ktorá ho skoro strhla, potom zabojí do steny a ja ho už nevidím. Čelovku aj mobil nechávam v batohu a mierim za Dinom v nádeji, že to zrejme otočime.

„Bojím sa ísť žľabom, že sa zosype,“ hovorí Dino a ukazuje na kútik, ktorý sa mu páči. Ním chce ísť. Kútik je takmer bez ľadu a končí previsom. Neustále bojujeme s prachovými lavínkami, ktoré spomaľujú postup. Chvíľu leziem, chvíľu stojím. Krížujeme Orłowského a ja si hovorím, že to už určite zabalíme. ►

Dino a Peťa. (dk)

V takýchto podmienkach sme nikdy neliezli. Na štand prichádzam ako snehuliak. Dino ma zbavuje snehu ako starostlivý otec. Berie si odo mňa železo a v tichosti lezie ďalej. V tretej dĺžke nás čaká nepríjemný travers. Dinove kroky pripomínajú skôr balet. S prehľadom tadiaľ pretancuje bez jediného istenia (stienka túto možnosť neponúka). V štvrtej dĺžke mi je jasné, že cesta dole vedie smerom hore, že Dino to chce doliezť. Moje myšlienky pretrhne náhly hukot. „Lavína,“ zakričal Dino. Stisnem čo najpevnejšie lano a masa snehu, ktorá sa prehnala asi meter vedľa nás, ma len okrajom zachytila. Udúpala som pod sebou nahromadený sneh a istila ďalej Dina, ktorý prečkal toto zhoršujúce sa peklo pod previsom.

Čo najrýchlejšie ruším štand a čakám na povel. Laná sa napli a ja šermujem kútom hore. Chcem byť z toho trápenia čo naj-skôr preč. Na štande si Dino popiskuje. To ma upokojí. Už vidím položený terén s trávčkami, ktorý vedie až na rebrik (posledná dĺžka). Priamo nad nami je žlab, ktorý končí ľadovým prahom. Ním sa valí neustále masa snehu. Pôsobí to na mňa hrozne a dúfam, že tade nejde naša línia. Dino vyťahuje nákres a rozhoduje sa, kade ďalej. Ukazujem smerom na skalné vhlbenie s trávčkami, kade sa nič nesype. „Nie, priamo hore,“ zavelil Dino. Ale ja mám toho snehu po krk a ešte raz ho vyzvem na líniu, ktorá vyzerala bezpečnejšia, respektíve bola viac vľavo mimo spádnice lavín. Dino bol ale aj teraz tvrdohlavý a chcel doliezť cestu, ktorú si vybral.

„Inak si dobrý, pekne si to vyliezol,“ podporujem ho a nemusím nič predstierať. Pozrie sa na mňa a zašpásuje ako vždy: „Som najlepší, že?“ A ešte dodá: „...ale až po Sabovčíkovi.“ Po týchto slovách sa rozbehol do poslednej dĺžky. Pod ľadovým prahom zastavil a hľadal istenie. Chvilu tam niečo skúšal namontovať, no nakoniec tam zapol iba starú skobu, i keď viem, že nerád. Medzi tým sa strhla ďalšia väčšia lavínka. Sledujem Dina, pár švihnutí zbraňami a je nad ľadovým

Dino, Malý Kolový štít, Vysoké Tatry. (bk)

prahom, pod ktorým mal jediné istenie do štandu. Stráca sa mi z dohľadu a s ním sa mňa rýchlo aj lano.

Už už som vypínala lano z brzdiacej pomôcky, keď prišla veľká rana. „Dino!“ zakričala som a so zovretím lana čakám náraz. Tá skoba pád zachytila, no nevydržala, pretože po zachytení pádu ma trhlo v štande hore a potom dole. Dino mal ťažký pád na takmer celú dĺžku lana. Kým to človek nezažije, nepochopí. Lavína ho strhla tak rýchlo, že netuším, či som ho zazrela, keď padal okolo mňa.

Tým, že istím o seba, istiacia pomôcka sa stala dokonalou kladkou. Noha sa mi ale zamotala do zvyšku lana, a tak znemožnila funkciu kladky. Zrazu je po všetkom. Ostalo ticho. Ja visím s vykrútenou nohou v štande a Dino niekde hlboko podo mnou. Jedným prúsičkom odľahčujem lano na karabíne o sedačku. Tým pádom si môžem uvoľniť nohu. Kričím na Dina, kričím do doliny, no márne.

Iba prachovky sa naďalej neúnavne sypú stenami Malého Kežmaráku. Začínam zvažovať, čo zmôžem, čo dokážem, čo nedokážem. Ako pomôcť Dinovi. Žije? Nežije? Má zmysel ho vyťahovať kútokomínom 60 metrov? Nevie, koľko je hodín, nemám čelovku, nemám mobil. Ak sa odtiaľto nedostanem, nepomôžem nikomu. Začala som riešiť, ako sa dostať zo steny ešte za svetla. Ale som v pasci. Na mojom sedáku visí Dino! Dokonca zbrane sú vyššie a ja ich nedočiahnem (mala som vtedy zbrane na pútku, pri istení nebolo možné ich mať na rukách). Jediné riešenie bolo vyliecť sa zo sedačky. Aby to bolo možné, vyzula som aj mačky, následne ich obula a sólo vyliezla stenou, ktorou som pôvodne chcela dokončiť túru.

Zostup rebrikom v sypkom snehu, kde strhávam menšiu dosku. Hľadím, ako sa sype kotlom dole a stráca sa v kolmej stene. Hlavou mi prešlo, že som mala šťastie a Dino nie. Vtedy som pochopila riziká Nemeckého

Dino a Petá na vrchole Žltej steny. (aps)

rebríku v zime. Pod stenou niekoľkokrát hrbem na prázdno v domnienke, že naše veci sú pod snehom. Samú seba presviedčam, že náš nástup a veci sú ďalej. Zdravý rozum ma v panike opúšťal, ale uverila som druhému hlasu a našla ten náš nástup. Beriem mobil a okamžite alarmujem HZS. Komunikujem priamo s Erikom Rabatinom a ten už

nestráca čas a rozbieha záchrannú akciu niečo po druhej hodine poobede.

Ako sa hovorí, nádej zomiera posledná. Snáď bol iba v bezvedomí. Snáď... ale už z diaľky bolo jasné, že jeho stav je nezlučiteľný so životom. Sme horolezci a pád na plnú dĺžku lana do položeného alebo previsnutého terénu je v podstate smrteľný.

„Myslíš niekedy na Dina?“ Táto otázka bola, je a bude pre mňa vždy hlúpa. Neodpovedám na ňu, stačí ma chvíľu počúvať na chate pri pive. Veľa ľudí ani nevie, že to som bola ja na druhom konci lana pri jeho poslednej túre. S odstupom času si pripadáam ako hlúpe dievča, ktoré bolo na hlúpom mieste v hlúpom čase. Pomaly to bude už 10 rokov, ale množstvo otázok zostane navždy nezodpovedaných. Zmenilo by sa niečo, keby som inak istila, keby som mala pri sebe mobil, či čelovku, keby, keby, keby...? Sú to ťažké otázky a chápem, že vyvolávajú diskusie.

Nehodám a problémom v horách treba predchádzať a vôbec sa do nich nedostať. Dinova metodika nebola zložitá. Jeho recept na bezpečný pohyb v horách bol založený na prostej zásade. Byť rýchly, vedieť liezť a zaistiť sa. Na jednu otázku som ale odpoveď dostala. Štandy robil naozaj dobré, tým posledným mi totiž zachránil život.

Tento rok by mal Dino 50 rokov. Ale pán Boh si ho obľúbil a zobral si ho k sebe skôr. Keď som v Tatrách a ujdem búrke, alebo prestane pršať, keď som niekde v stene, mám pocit, že je to jeho pomoc tam z hora. Ďakujem za každú chvíľu strávenú s Dinom Kuráňom v horách.

Dino, pohoda na pieskoch. (ps)

